

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

สถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559 : 5) กล่าวว่าประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น การพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่มีสมรรถนะในทุกช่วงวัยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะและยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาสรางคนดีมีวินัย มีค่านิยมที่ดีและมีความรับผิดชอบ ต่อสังคม ระบบการศึกษาไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม ในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 12 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560 : ค-จ) ได้สรุปว่าระบบการศึกษาไทย มีปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะคุณภาพการศึกษา ผลการพัฒนาอย่างไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศในเอเชีย จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องมีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนได้

การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญเป็นอย่างมากที่สุดอย่างหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างบุคคลให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินชีวิต มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะประกอบอาชีพได้ ตลอดจนสามารถเอาความรู้เพื่อใช้ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เริ่มจากการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีหลักการเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยคู่กับสากล เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนโดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจะทำให้ได้ผลนั้นจำเป็นอย่างยั้งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมองแนวทาง หลักทฤษฎี และหลักการเพื่อนำมาใช้เป็นกลไกสำคัญในการนำไปสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาการบริหาร สถานศึกษาทั้งระบบ การบริหารงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดนั้น ผู้บริหาร แต่ละคนก็มีวิถีทางในการบริหารของตนเองแตกต่างกันไปตามความถนัด ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่ตนมีอยู่ในเส้นทางที่หลากหลายนั้นล้วนจำเป็นต้องยึดถือแนวทาง ในการดำเนินงานทั้งสิ้น ทั้งที่เป็นแนวคิดทฤษฎี ทั้งในประเทศและจากต่างประเทศตามที่ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ผ่านการฝึกอบรมประพฤติปฏิบัติมา รวมทั้งการวิจัยเพื่อศึกษาและพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาและเพื่อจัดทำคู่มือ เอกสาร และสื่อประกอบการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการบริหารบุคลากร ในสถานศึกษา (ทิพยาพัศ คลังแสง. 2556 : 3)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการบริหาร และการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 5 และการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 39 โดยให้ กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงและเปิดโอกาสให้บุคลากรภายใน โรงเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าและ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและบริหารสถานศึกษา หรือกล่าวได้ว่าเป็นการเปิดโอกาส ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาทุกฝ่าย ได้เข้ามามีบทบาทในการจัดและบริหารสถานศึกษา แนวทางในการจัดและการบริหารดังกล่าวสอดคล้องกับการปฏิรูปการเมืองและการปกครอง ซึ่งได้กระจายอำนาจไปให้ท้องถิ่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : 12) การบริหาร แบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งเป็นปัจจัย เกื้อหนุนต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยให้บุคคลในองค์กรหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการ ตัดสินใจใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความเชี่ยวชาญในการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการบริหารงาน ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวัง และ กระบวนการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้กว้างขวางและ เกิดการยอมรับได้ เป็นหลักการของการบริหารงานที่มีผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ ซึ่งนำไปสู่ การตัดสินใจได้ ลดช่องว่างของระบบการสื่อสารในองค์กรและขจัดปัญหาความขัดแย้ง (นันทกิติ แก้วกล้า. 2553 : 16)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมปรากฏในวรรณคดีเรื่องสามัคคีเภทคำฉันท์ มีที่มาจากนิทานในหนังสือธรรมจักษุ ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (ม.ร.ว.ชื่น นภวงศ์) เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์พระสุคุณคณาจารย์เป็นผู้เรียบเรียงมาจากสมุฏกวลาลินี อรรถกถา จินนิกายมหาวรรค ความในต้นเรื่องปรินิพพานสูตร นายชิต บุรทัต ได้อ่านนิทานแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีจึงแต่งเป็นคำฉันท์ เนื้อเรื่องมีอยู่ว่า พระเจ้าอชาตศัตรูทรงครองแคว้นมคธมีราชคฤห์เป็นเมืองหลวง ต้องการขยายอาณาจักรไปยังแคว้นวัชชีอันมีพวกกษัตริย์ลิจฉวีปกครอง แต่พระองค์ทราบว่กษัตริย์ลิจฉวีทุกพระองค์ล้วนทรงมั่นอยู่ในธรรมที่เรียกว่า “อปริหานิยธรรม 7” คือธรรมอันเป็นไปเพื่อเหตุแห่งความเจริญ พระองค์จึงวางแผนให้วัสสการพราหมณ์ที่เป็นอำมาตย์คนสนิทไปเป็นไส้ศึก หลังจากวัสสการพราหมณ์ได้ดำเนินอุบายเพื่อทำลายความพร้อมเพรียงและความสามัคคีของกษัตริย์ลิจฉวี เวลาผ่านไป 3 ปี ความสามัคคีก็ถูกทำลายสิ้น พระเจ้าอชาตศัตรูจึงสามารถยึดครองเมืองเวสาลีได้โดยง่าย (ภาสกร เกิดอ่อน และคณะ. 2558 : 113)

การทำงานร่วมกันให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ทุกคนควรยึดหลักธรรมตามคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาแห่งการปฏิบัติ หรือเป็นศาสนาแห่งความเพียรพยายาม หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าจึงมุ่งเน้นที่การปฏิบัติเป็นสำคัญ การเลือกหลักธรรมมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจะเป็นนักบริหารที่เก่งและดี ควรประพฤติปฏิบัติธรรมและนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหาร หลักอปริหานิยธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมธรรมที่ทำให้เกิดความเจริญทั้งส่วนตนและส่วนรวม หรือหลักปฏิบัติที่นำความสุขความเจริญมาสู่หมู่คณะ เป็นหลักธรรมที่เน้นความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความสามัคคีของหมู่คณะและการเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ซึ่งในแต่ละข้อคุณธรรมเป็นเหตุให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ส่งเสริมคุณภาพในการบริหารการปกครอง และทำให้เกิดความสุขความเจริญในหลาย ๆ ด้าน ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า "ความพร้อมเพรียงของหมู่คณะ ทำให้เกิดความสุข" (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). 2550 : 27) จากที่กล่าวมานี้การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษา จะเป็นกลไกสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนและพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างมีระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษาจากสถานศึกษามีคุณภาพตามความมุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและผู้เกี่ยวข้องมีความมั่นใจในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะนำไปใช้พัฒนาและเป็นแนวทางในการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา จันทบุรี ตราด ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ได้มีสารสนเทศเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2565 จำนวน 39 โรงเรียน ครูจำนวน 1,422 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. ออนไลน์. 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,422 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกครูของแต่ละจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปร ดังนี้

1. ตัวแปรที่ 1 ได้แก่ หลักการบริหารนิยธรรม 7 ประกอบด้วย
 - 1.1 หมั่นประชุม
 - 1.2 รวมกลุ่มพร้อม
 - 1.3 น้อมนำข้อบังคับ
 - 1.4 คำนับผู้ใหญ่
 - 1.5 ไม่หลงใหลอำนาจ
 - 1.6 ประกาศศรัทธา
 - 1.7 บุชาคนดี
2. ตัวแปรที่ 2 ได้แก่ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ประกอบด้วย
 - 1.1 ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
 - 1.2 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน
 - 1.3 ความพึงพอใจในการทำงานของครู
 - 1.4 ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก
 - 1.5 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

อธิปไตยธรรม หมายถึง ธรรมไม่เป็นที่พึ่งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญ เป็นหลักธรรมที่เน้นความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ก่อเกิดเป็นความสามัคคีของหมู่คณะ และการเคารพนับถือซึ่งกันและกัน มี 7 ประการ ดังนี้

1. หมั่นประชุม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูร่วมประชุมปรึกษาหารือกัน สม่ำเสมอ เพื่อแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน วางแนวทางให้เกิดการยอมรับในเหตุผลที่ถูกต้องระหว่างกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจที่ดีต่อกัน การหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันผ่านกระบวนการกลุ่มด้วยการระดมมันสมอง การรวมความสามารถของทุกคนเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องและส่งเสริมพัฒนา สถานศึกษาให้มีความเจริญในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

2. รวมกลุ่มพร้อม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมเพรียงกัน ในการประชุม การเลิกการประชุมและกระตุ้นการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายตามมติที่ประชุม ด้วยความเต็มใจ มีการส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกินแหนงแคลงใจกัน แนะนำให้เห็นความสำคัญของการทำงานส่วนรวม ให้ร่วมแรงร่วมใจกันแก้ปัญหาเพื่อ ป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสถานศึกษา

3. น้อมนำข้อบังคับ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แผนรองรับ เพื่อเป็นแนวทางให้ครูในสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด บัญญัติและไม่ยกเลิกระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามความพอใจของตนเองหรือ ของกลุ่ม โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา เพื่อให้เกิด การบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

4. คำนับผู้ใหญ่ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของ การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ โดยมีผู้นำและผู้ตามเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน ส่งเสริมให้ รับฟังความคิดเห็นและคำแนะนำของผู้อาวุโสตามเหตุและผลที่เหมาะสม ให้เกียรติและความเคารพ นับถือในฐานะที่เป็นผู้รู้และมีประสบการณ์ กระตุ้นให้เกิดความเคารพผู้นำเพื่อให้สามารถ ขับเคลื่อนดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดปัญหาความขัดแย้ง ที่จะเกิดขึ้นภายในสถานศึกษา

5. ไม่หลงใหลอำนาจ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูรู้จักยกย่องผู้อื่น มีการปกป้อง ไม่ละเมิดสิทธิหรือข่มเหงรังแกกัน รวมถึงไม่ประพฤติดินทางชั่วสาว เพื่อไม่ทำให้ เกิดความหวาดกลัว และส่งเสริมให้ครูมีความไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน รวมถึงการให้เกียรติ ซึ่งกันและกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ ส่งผลให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมี ประสิทธิภาพและสร้างคุณประโยชน์ให้แก่สถานศึกษา

6. ประกาศศรัทธา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีความเคารพและปกป้อง รักษาปูชนียสถานที่สำคัญของสถานศึกษา เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ รวมถึงส่งเสริมให้มี การสักการะ แสดงความเคารพ นับถือ บูชาและปกป้องรักษาปูชนียสถานที่สำคัญของชุมชน โดยรอบที่ตั้งสถานศึกษา ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน เป็นการแสดงถึงความเป็นผู้มี คุณธรรม รักสันติภาพ และได้รับการขัดเกลาจิตใจอยู่เสมอ ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตและเป็น เครื่องยืนยันความบริสุทธิ์ใจในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

7. บุคลากรดี หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูคุ้มครอง ปกป้อง ดูแล ผู้มีความประพฤติดี พร้อมทั้งปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างทางศีลธรรมอย่างเต็มใจ สร้างวัฒนธรรม ของสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่ดีในด้านการให้ความเคารพ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ นักเรียน มีกิจกรรมเชิดชูครูต้นแบบครูดีของสถานศึกษาให้เกิดขวัญและกำลังใจ อีกทั้งเลือกคนดี มีความสามารถมีคุณธรรมให้เข้ามาเป็นกำลังในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีการดำเนินงานและ กิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

ประสิทธิผลของสถานศึกษา หมายถึง การทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ของสถานศึกษา โดยมีการใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่สถานศึกษาได้ดำเนินการใด ๆ โดยการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จนเกิดผล สำเร็จตามเป้าหมายต่าง ๆ ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย

1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างเป็น ระบบและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับการทดสอบระดับชาติของนักเรียน และสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อยู่ในระดับที่สูงขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสอบแข่งขันเข้าเรียนในสถานศึกษาอื่นและผลงาน ของนักเรียนได้รับรางวัลจากการแข่งขันทางวิชาการ นักเรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษา สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูง และมีอาชีพการทำงานที่ดี

2. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูร่วมกันวางแผนในการพัฒนาสถานศึกษา เปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงาน เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมของสถานศึกษาได้ และมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม มีการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่สอดคล้องและทันสมัยต่อความเจริญก้าวหน้า สถานศึกษามีนโยบายยืดหยุ่นไม่ตายตัว เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้

3. ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาวางแนวทางให้ ครูสร้างนโยบาย มาตรการและข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมปรับปรุงพัฒนาวิธีการ ปฏิบัติงานตามหน้าที่ด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน สถานศึกษา จัดกิจกรรมการมอบรางวัลให้แก่ครู เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการสร้าง ความพึงพอใจต่อระบบการบริหารงานของสถานศึกษา สร้างความพึงพอใจในค่าตอบแทน สวัสดิการ เงินเดือน และความก้าวหน้าในวิชาชีพ

4. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูดำเนินงานในสถานศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยที่ดี และทำให้นักเรียนรู้จักพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาเล่าเรียน มีความมั่นคงทางจิตใจมีเหตุผลยอมรับกฎกติกาของสังคมที่ได้กำหนดขึ้น และปฏิบัติด้วยความจริงใจ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ยอมรับและเคารพความคิดเห็นของส่วนร่วม

5. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษาครูในการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา วางแนวทางให้สามารถแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินหรือปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น ส่งเสริมการใช้วิธีการประนีประนอมยุติธรรมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถปรับปรุงการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหในการปฏิบัติงานแก่ครู จัดให้มีการประชุมเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้การดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

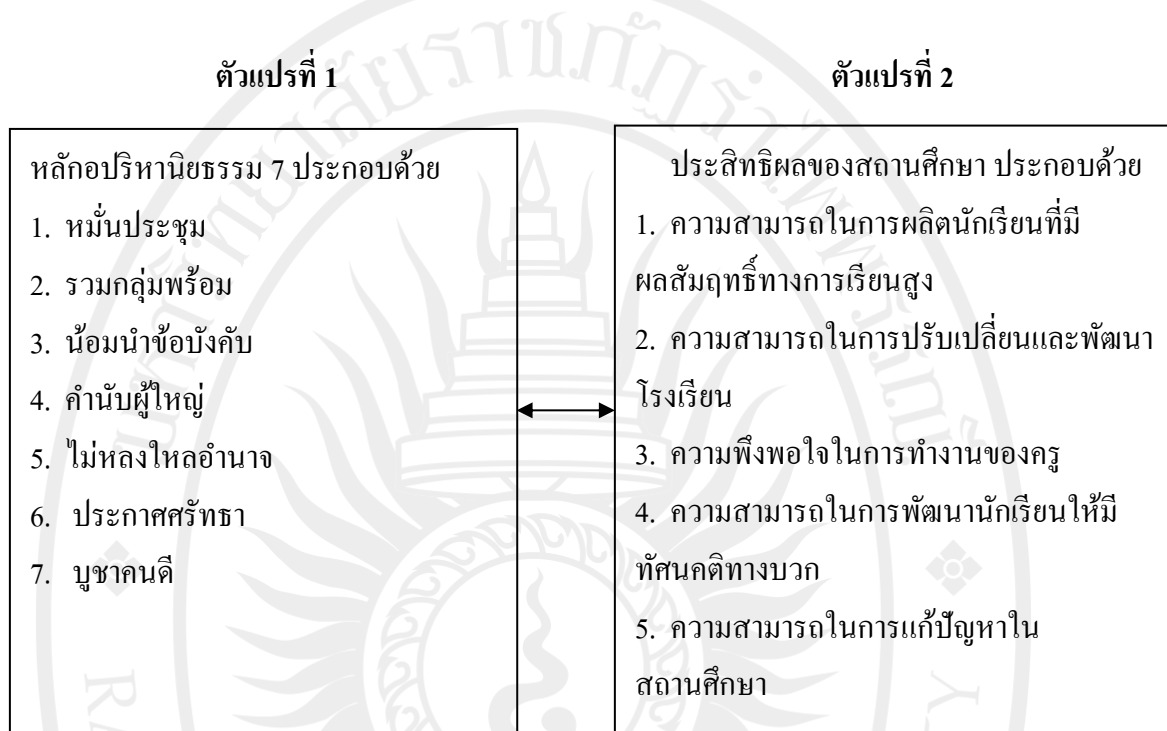
ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง หน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรีและตราด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

การบริหารสถานศึกษาตามหลักการบริหารนิยธรรมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาจันทบุรี トラด